

УДК 35:364:13

Ю.В. ПАСІЧНИК, д-р. екон. наук, професор, професор кафедри фінансів
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Ключові слова: бідність, зарубіжний досвід, нормативи, пільгові категорії, соціальна політика, Соціальний кодекс.

З'ясовано сутність сучасної соціальної політики. Виявлено відмінності соціальної політики в Україні у співставленні з країнами-членами ЄС. Виокремлено основні проблеми цієї політики в Україні та визначено причини їхнього виникнення. Розроблено концептуальні основи формування соціальної політики, які базуються на зарубіжному досвіді, обґрунтованих підходах, принципах, видах забезпечення, відповідальності виконавців.

Вступ. Україна поступово інтегрується в європейські структури, що об'єктивно вимагає формування нових засад суспільного, зокрема соціального розвитку. Від часів здобуття незалежності в Україні було втрачено багато потенційних можливостей щодо динамічного розвитку. Тривале орієнтування на форми економічного та соціального устрою РФ до 2014 р. не призвело до відчутних результатів, а збройний конфлікт з РФ не тільки виснажив економіку України, але і призвів до втрати територіальної цілісності. Після Революції гідності розпочався новий етап суспільного розвитку, і Україна, нарешті, повинна гідно увійти у сім'ю європейських народів. Нині це зробити буде набагато складніше, ніж декілька років тому, беручи до уваги один із найнижчих рівнів життя в Європі. Саме тому доцільно розробити теоретичні конструкції, зокрема концептуальні основи функціонування соціальної політики. Варто зазначити, що в ЄС розроблено програмні документи щодо соціальної політики, а в Україні згідно зі Стратегією сталого розвитку «Україна–2020» передбачено 62 реформи та програми розвитку, серед яких і суто соціального спрямування: трудових відносин, житлово-комунального господарства, соціального захисту, пенсійну, охорони здоров'я, освіти [1]. Пропоновані концептуальні основи цієї політики мають сформулювати теоретичне забезпечення реформ соціальної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки ця проблематика є актуальною для України, обґрунтуванню теоретичних положень та практичних механізмів реалізації цієї політики присвятили праці такі вітчизняні вчені: О. Ілларіонов [2], Е. Лібанова [3], О. Макарова [4], М. Мних [5], В. Устименко [6] та ін. Проте, незважаючи на наявність офіційних документів, які регламентують реалізацію соціальної політики та розробки науковців, нові умови суспільного розвитку України зумовлюють необхідність подальших досліджень цієї полі-

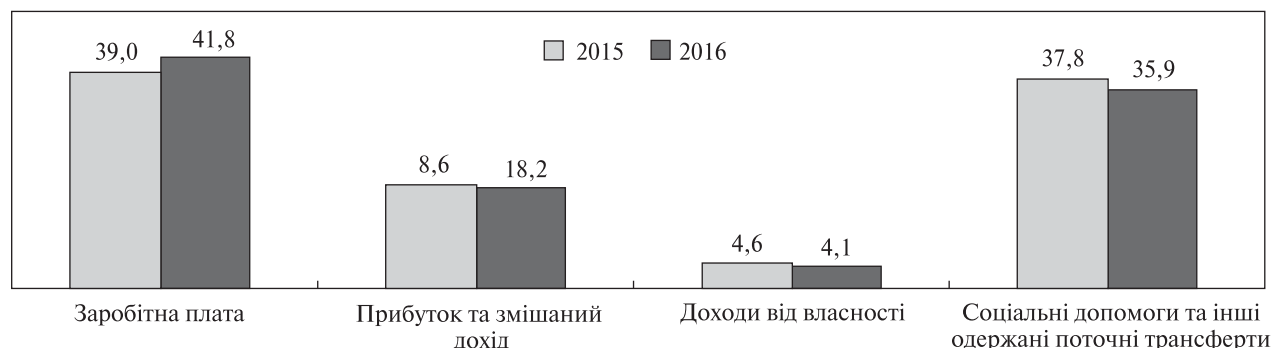

Рис. 1. Структура доходів населення України у 2015—2016 рр., %
Джерело: [8, с. 7].

тики з конкретними результатами, і саме тому є доцільність теоретичного обґрунтування відповідних концептуальних основ.

Метою статті є дослідження результатів соціальної політики в Україні та обґрунтування концептуальних основ її удосконалення в контексті відповідних реформ.

Результати дослідження. Реформування соціальної системи, зокрема її складової — соціальної політики, нині є доволі складним завданням через такі обставини:

- воєнні дії на Сході України, що формують негативний суспільний фон;
- напружені відносини між основними політичними партіями заважають ефективній роботі парламенту, уряду, судової системи країни;
- значний рівень корупції, яка фактично пронизує все суспільство;
- низький рівень життя більшості населення України;
- малопотужна, неефективна економіка, яка не може забезпечити достатніми фінансовими ресурсами проведення реформ соціальної сфери;
- необґрунтовані соціальні нормативи;
- фактична відсутність задекларованих реформ: суттєвих позитивних зрушень у медичній, освітній, культурній, пенсійній, житлово-комунальній сферах не помітно.

Зазначимо, що після 2014 р. намітились окремі зрушення щодо суспільної сфери: розпочато реформування медицини, пенсійного забезпечення, але практичні заходи передбачено лише на останній квартал 2017 р.

Визначимо найбільш вагомні проблеми соціальної політики. Л. Ситар та Р. Скриньковський вказують на одну із них: «... можемо виділити одну з найважливіших проблем розвитку соціальної сфери України, а саме брак

фінансування об'єктів цієї сфери, що своєю чергою призводить до скорочення закладів соціальної інфраструктури, критичного стану їх основного капіталу, низького рівня оплати праці у державних закладах соціальної сфери, і як результат — низького рівня послуг, що вони надають» [7, с. 56]. Традиційним критерієм оцінки соціального добробуту будь-якої країни є рівень доходів населення. Проаналізуємо складові цього критерію по відношенню до України (рис. 1).

Дані рис. 1 підтверджують, що близько 80 % доходів формуються за рахунок двох складових — заробітної плати та соціальних допомог. Незначна частка доходів від власності свідчить, що українці не володіють значною власністю. Стосовно проблем власності варто зазначити, що певна частина доходу від цієї власності перебуває у тіньовому обороті, зокрема при наданні житлової площі в довгострокове або короткострокове користування.

Отже, аналіз даних засвідчує, що рівень доходів населення, майже половина з яких формуються за рахунок соціальних допомог та інших трансфертів, не може бути значним. Проаналізуємо значимість соціальних нормативів (таблиця).

Аналізування основних соціальних нормативів дозволяє дійти таких висновків: загальні рівні прожиткового мінімуму, мінімальної пенсії практично не сприяють підвищенню життєвого рівня тих верств населення, для яких вони є основним джерелом доходів, через значний рівень інфляції; позитивним чинником для осіб, які працюють у бюджетних або приватних закладах, установах, підприємствах, є підвищення заробітної плати з 1 січня 2017 р. до 3200 грн, але цей рівень не збільшується протягом цього року, незважаючи на значний

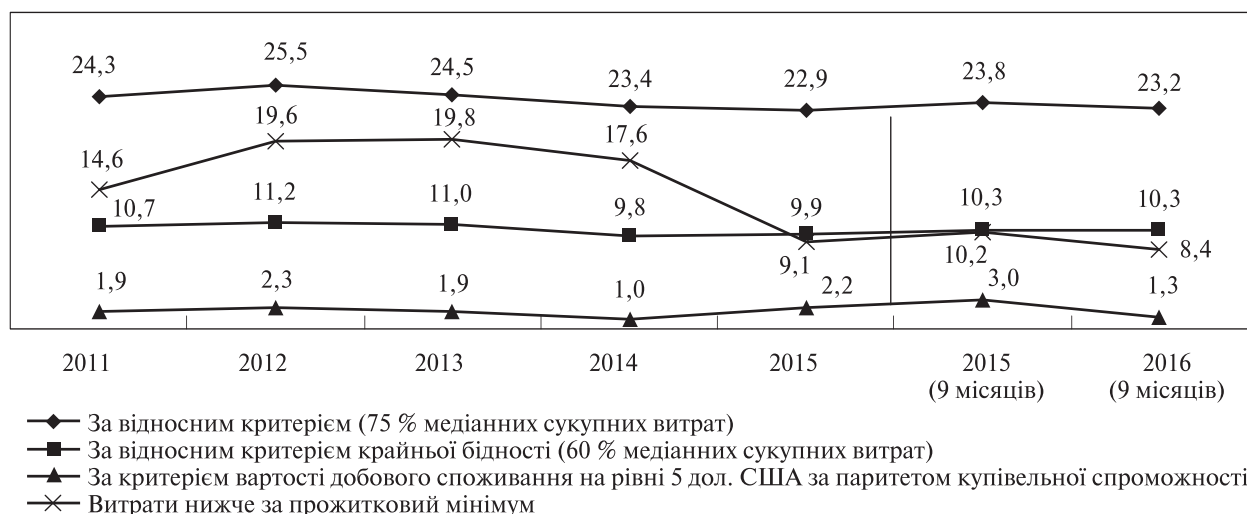

Рис. 2. Оцінка рівня бідності в Україні за різними критеріями, %
Джерело: [8, с.11].

Державні соціальні нормативи 2015–2017 рр., грн

Показник	2015		2016			2017		
	з січня	з вересня	з січня	з травня	з грудня	з січня	з травня	з грудня
Прожитковий мінімум (ПМ)								
у розрахунку на місяць на одну особу	1176	1330	1330	1399	1496	1544	1624	1700
для дітей віком до 6 років	1032	1167	1167	1228	1313	1355	1426	1492
для дітей віком від 6 до 18 років	1286	1455	1455	1531	1637	1689	1777	1860
для працездатних осіб	1218	1378	1378	1450	1550	1600	1684	1762
для осіб, які втратили працездатність	949	1074	1074	1130	1208	1247	1312	1373
Мінімальна заробітна плата	1218	1378	1378	1450	1550	3200	3200	3200
Мінімальна пенсія	949	1074	1074	1130	1208	1247	1312	1373

Джерело: складено автором за [9].

рівень інфляції в межах 12 %. Особливою проблемою є рівень мінімальної пенсії, який з 2015 до 2017 рр. підвищився орієнтовно на 40 %, хоча за ці три роки рівень інфляції перевищив цей показник, зокрема, у 2015 р. він склав 43,3 %, у 2016 р. — 12,4, у 2017 р. (плановий) — 12 %; дещо розширеними є межі прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років, хоча є очевидним, що потреби дитини у 6 і 18 років є різними. Отже, аналіз цих соціальних нормативів свідчить про їхню необґрунтованість і актуальну потребу в удосконаленні [10].

З’ясуємо рівень бідності (рис. 2). Дані рис. 2 підтверджують, що в Україні реально кожен четвертий житель країни є бідним, а кожен десятий — існує на межі крайньої бідності.

Ще однією категорією є пільгові верстви населення. Зазначимо, що, враховуючи менталь-

ність українського народу, перебувати в числі пільгових категорій є престижним, так традиційно склалось, що ще за часів Радянського Союзу за заслуги перед країною надавались пільги — космонавтам, військовим, працівникам органів судочинства, прокуратури, служби безпеки, видатним спортсменам, відомим митцям, інвалідам, пенсіонерам, ветеранам праці тощо. Такий підхід зберігся із незначними видозмінами до наших днів. Так, пільги мають депутати усіх рівнів, військові, пенсіонери, працівники державних установ. Майже до початку другого десятиліття XXI ст. під час надання пільг практично не враховувався рівень доходу.

Наведені проблеми цієї політики не повною мірою характеризують всі складнощі функціонування, але можна зробити висновок, що вона потребує суттєвого удосконалення, і з

цією метою визначимо її концептуальні основи. Для цього з'ясуємо значення терміна «концепція» та поняття «соціальна політика». Згідно із Сучасним тлумачним словником української мови: «... концепція [лат. *concentptio*]. 1. Система доказів певного положення, система поглядів на те чи інше явище» [11, с. 418].

Наведемо тлумачення поняття «соціальна політика» в історичному вимірі. Взаємовідносини держави з громадянами за часів античності були пов'язані із розумінням сутності соціальної політики. Так, ще Аристотель зазначав, що держава створюється не задля того, щоб жити, а задля того, щоб жити щасливо [12, с. 67—69]. Пізніше Платон уточнив, що завдання держави — турбота про своїх громадян [13, с. 104—105]. Сучасні схеми соціальної політики за кордоном сформувались у 1940-х рр., а у другій половині цього ж століття вже використовувались такі документи та програми: Біла книга «Європейська соціальна політика: шлях до Союзу», де було зафіксовано постійне підвищення рівня життя, спільна діяльність європейських держав у сфері цієї політики; Біла книга «Про зростання, конкурентоспроможність і зайнятість: виклик і шляхи для вступу в XXI ст.», де передбачено напрями подолання бідності; Зелена книга «Європейська соціальна політика: роздуми для Союзу», де були положення про те, що посилення конкурентоспроможності не повинно обмежувати соціальну політику кожної країни [14], а також Європейська соціальна хартія (1961), де проголошено право людини на соціальну підтримку, забезпечення та допомогу [15].

В Україні вживаються заходи з імплементації міжнародно-правових норм, а питання соціального захисту регламентуються нині доволі значною кількістю документів. Зважаючи, що проблеми соціальної сфери стосуються практично кожного жителя України, відповідна соціальна підтримка також регулюється значною кількістю нормативно-правових актів. У даний час назріла необхідність упорядкування цих документів, тому є доцільним формування Соціального кодексу. Такий підхід неодноразово висловлювали науковці, але активності в ухваленні цього важливого документа не спостерігається.

Визначимо поняття «соціальна політика». Р. Баркер у «Словнику соціальної роботи» його розуміє так: «Соціальна політика — це ді-

яльність і принцип суспільства, які формують спосіб, за допомогою якого воно втручається та регулює відносини між індивідами, групами, громадами, соціальними закладами. Ці принципи та дії є результатом звичаїв і цінностей суспільства та великою мірою визначають розподіл ресурсів і рівень добробуту його людей» [16, с. 74]. О. Крюков доповнює: «Соціальна політика — це діяльність по управлінню соціальною сферою суспільства, забезпеченню матеріальних і культурних потреб його членів, регулюванню процесів соціальної диференціації суспільства, у тому числі доходів економічно активного населення і непрацездатних громадян, що дозволяє кожному членові суспільства реалізовувати його найважливіші соціально-економічні права, насамперед право на рівень і якість життя, необхідні для нормального відтворення і розвитку особистості» [17]. Отже, аналіз цих тлумачень підтверджує, що різні науковці вкладають у це поняття різноманітну сутність, що зауважив Т.М. Ганслі: «Загальноприйнятого або найширше вживаного визначення соціальної політики не існує» [18].

Узагальнення наведених вище тлумачень поняття «соціальна політика», дає змогу дійти висновку, що соціальна політика — це складова єдиної державної політики, яка має забезпечити виконання відповідних соціальних функцій держави і спрямована на комплексне забезпечення соціальної підтримки населення з використанням для цього адміністративних, юридичних, інформаційних, технічних, фінансових ресурсів держави.

Очевидно, що проблематиці соціальної політики, зокрема концептуального забезпечення, присвятили свої праці вітчизняні науковці. Так, М. Долішній стверджував, що концепція соціальної політики повинна мати власну специфіку, а змістом не якусь одну негайну дію із заздалегідь відомим результатом, а напрям дій і процесів, щоб забезпечити зростання та зміцнення позицій соціальної політики [19, с. 504].

В. Мартиненко обґрунтовує концепцію соціального страхування як основної складової частини системи соціальних функцій держави з метою зниження ризику соціальних збурень [20, с. 8].

М. Волгін і Д. Карпукін уточнюють мету та методи соціальної політики та пропонують власну концепцію, обґрунтовують роль у підвищен-

ні динаміки суспільного розвитку, аналізують причини та пропонують вектори розвитку громадянського суспільства [21, с. 59—77]. Вектори соціальної політики настільки багаточисельні та різноманітні, що обмежувати дослідження лише на загальнодержавному рівні було б недоцільним, тому існує значна кількість наукових розробок щодо інших її аспектів. Так, А. Тамм детально досліджує особливості сучасної політики на регіональному рівні [22].

З'ясувавши сутність терміна «концепція» та поняття «соціальна політика», можна розробити концептуальні основи цієї політики у такій послідовності: урахування зарубіжного досвіду, підходи, принципи, види забезпечення, відповідальність виконавця.

Урахування зарубіжного досвіду. Це положення є важливим з огляду на пройдений етап у інших країнах. Протягом останніх десятиліть країнам Європи вдалось досягти соціального консенсусу у трикутнику: суспільство — влада — бізнес. Демократичні інститути, які діють у країнах Європи, з трансформацією значного національного досвіду є основою демократичних підвалин. Доказом цього є дієздатність органів влади, незалежність суддів, соціальна стабільність. Безумовно, такий стан соціальних систем у зарубіжних країнах є сприятливим, хоча в кожній країні є специфічні соціальні проблеми, які потребують постійного вирішення з відповідним удосконаленням.

Підходи. Нині в країнах Європи сформувався власні підходи до формування та реалізації соціальної політики, які враховують адміністративний, політичний, демографічний тощо устрої, рівень розвитку економіки. За цими критеріями країни суттєво різняться. Ліберальний підхід, який простежується у Швеції, Фінляндії, Німеччині, характеризує значний рівень соціального захисту. Консервативний підхід характерний для колишніх соціалістичних країн, де значну частину соціальної підтримки та відповідних послуг мають забезпечувати громадяни власними зусиллями. Ситуація, яка склалась в Україні, є симбіозом старих пострадянських традицій, бажанням максимально задовольнити потреби всіх громадян, але доволі незначними фінансовими ресурсами. Отже, необхідно вибрати найсприятливіший підхід з адаптацією до умов України.

Принципи. Нині в Україні модель соціальної політики характеризується майже повною від-

сутністю виконання тих принципів, які позитивно себе зарекомендували в європейських країнах: адресність соціальних виплат; виплата допомоги тим особам, які її дійсно потребують; використання науково обґрунтованих соціальних нормативів; оптимальна адміністративна схема функціонування закладів соціальної сфери. В Україні доцільно також адаптувати ці принципи і окрім цього сформувати в єдиний Соціальний кодекс наявні нормативно-правові акти, суттєво зменшити рівень корупції у структурі органів соціального забезпечення. Реалізація цих принципів на практиці сприятиме формуванню ефективної моделі соціальної політики.

Види забезпечення. Будь-яка система може оптимально функціонувати лише за певного забезпечення. Нині в Україні серед таких видів забезпечення, як фінансове, матеріальне, кадрове, юридичне, інформаційне, лише кадрове за певної реорганізації може повноцінно виконувати свої функції. Отже, інші види необхідно формувати та реалізовувати у перспективі.

Відповідальність виконавців. Одна з проблем реформ в Україні — «розмитість» відповідальності на рівні вищих адміністративних структур. Так, серед 62 реформ, передбачених у Стратегії «Україна—2020», на середину 2017 р. реформи розпочато лише в органах Міністерства внутрішніх справ України. У початковій стадії знаходиться виконання реформ у судовій системі, органах місцевого самоврядування, охорони здоров'я, у житлово-комунальному господарстві, пенсійному забезпеченні. Зазначимо, що відсутніх результатів поки що непомітно. У світовій практиці є основний критерій суспільних реформ — зростання життєвого рівня населення. В Україні, незважаючи на динаміку певного підвищення середньої заробітної плати, цього не спостерігається, беручи до уваги перманентне зростання цін на більшість продуктів харчування, послуги, а також житлово-комунальних тарифів тощо. Отже, під час формування концептуальних підходів цієї політики в обов'язковому порядку необхідно передбачати конкретну відповідальність посадових осіб.

Висновки. Враховуючи, що проблем у соціальній політиці накопичилось достатньо, одним із напрямів їхнього вирішення є формування концептуальних основ цієї політики. Певне підґрунтя вже закладено, але через сус-

пільну актуальність цієї проблеми є доцільність подальшого продовження наукових досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна–2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 4. Ст. 67.
2. Ілларіонов О.Ю. Суспільний запит на заборону колабораціонізму. *Юридичний вісник України*. 2017. № 13 (1133). С. 4.
3. Лібанова Е.М. Соціальні проблеми модернізації української економіки. *Демографія та соціальна економіка*. 2012. № 1 (17). С. 5–22.
4. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. Київ, 2015. 244 с.
5. Мних М. Соціальна політика нашої держави в умовах асоційованого членства України в ЄС. *Український соціум*. 2015. № 3 (54). С. 114–124.
6. Устименко В. Складові політики інтеграції українського суспільства. Політика інтеграції українського суспільства в контексті викликів та загроз подій на Донбасі. Національна доповідь. За заг. ред. Е.М. Лібанової. Київ, 2015. 363 с.
7. Ситар Л.Й., Скриньковський Р.М. Сучасний стан та проблеми розвитку соціальної сфери України. *Ефективна економіка*. 2015. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення 12.05.2017).
8. Соціальний звіт за 2016 р. Міністерство соціальної політики України, 2017. URL: <http://msp.gov.ua/timeline/zvit/html> (дата звернення 12.05.2017).
9. Міністерство соціальної політики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.msp.gov.ua> (дата звернення 12.05.2017).
10. Міністерство фінансів України. Офіційний сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення 12.05.2017).
11. Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 слів. За заг. ред. В.В. Дубічинського. Харків: Школа, 2009. 1008 с.
12. Арістотель. Політика. Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. Київ: Основи, 2000. 239 с.
13. Платон. Собр. соч. в 4-х т. Москва: Наука, 1991. Т. 3. 497 с.
14. Социальная политика: энциклопедия. Под ред. Н.А. Волгина, Т.С. Сулимовой. Москва: Альфа-Пресс, 2006. 416 с.
15. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03.05.1996. URL: <http://www.conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=163&CM=7&DF=26/10/2008&CL=ENG> (дата звернення 12.05.2017).
16. Баркер С. Словарь социальной работы. Пер. с англ. Москва: Наука, 1994. 345 с.
17. Крюков О. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави. URL: <http://www.kbuara.ua/e-book/apdu/2010-1/doc/1/04pdf> (дата звернення 14.05.2017).
18. Ганслі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки. Київ: Основи, 1996. 238 с.

19. Регіональна політика та механізми її реалізації. За ред. М.І. Долішнього. Київ: Наук. думка, 2003. 503 с.
20. Мартиненко В.В. Гражданское общество: От политических спекуляций и идеологического тумана к социальному знанию и осознанному выбору. Москва: Академия, 2008. 349 с.
21. Волгін Н.А., Карпукін Д.М. Концептуальні основи соціальної політики. Соціально-трудова сфера України в перехідний період: реалії та перспективи. 2009. С. 59–77.
22. Тамм А. Деякі аспекти регіональної соціальної політики в трансформаційних умовах українського суспільства. URL: <http://www.kbara.kharkov.ua/book/db/2012/doc/6/01-pdf> (дата звернення 14.05.2017).

REFERENCES

1. Pro Strategiyu stalogo rozvytku «Ukrayina–2020»: Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 12.01.2015 No. 5/2015. *Oficijnyj visnyk Ukrayiny*. 2015. No. 4. St. 67 [in Ukrainian].
2. Illarionov O.Yu. Suspil'nyj zapyt na zaboronu kolaboracionizmu. *Yurydychnyj visnyk Ukrayiny*. 2017. No. 13 (1133): 4 [in Ukrainian].
3. Libanova E.M. Social'ni problemy modernizaciyi ukrayns'koyi ekonomiky. *Demografiya ta social'na ekonomika*. 2012. No. 1 (17): 5–22. [in Ukrainian].
4. Makarova O.V. Social'na polityka v Ukrayini: monografiya. In-t demografiyi ta social'nyh doslidzhen' im. M.V. Ptuhy NAN Ukrayiny. Kyiv, 2015 [in Ukrainian].
5. Mnyh M. Social'na polityka nashoyi derzhavy v umovah asocijovanogo chlenstva Ukrayiny v YeS. *Ukrayins'kyj socium*. 2015. No. 3 (54): 114–124 [in Ukrainian].
6. Ustymenko V. Skladovi polityky integraciyi ukrayns'kogo suspil'stva. Polityka integraciyi ukrayns'kogo suspil'stva v konteksti vyklykiv ta zagroz podij na Donbasi. *Nacional'na dopovid'.* Za zag. red. E.M. Libanovoyi. Kyiv: NAN Ukrayiny, 2015 [in Ukrainian].
7. Sytar L.J., Skryn'kovs'kyj R.M. Suchasnyj stan ta problemy rozvytku social'noyi sfery Ukrayiny. *Efektivna ekonomika*. 2015. No. 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> [in Ukrainian].
8. Social'nyj zvit za 2016 r. Ministerstvo social'noyi polityky Ukrayiny, 2017. URL: <http://msp.gov.ua/timeline/zvit/html> [in Ukrainian].
9. Ministerstvo social'noyi polityky Ukrayiny. Oficijnyj sajt. URL: <http://www.msp.gov.ua> [in Ukrainian].
10. Ministerstvo finansiv Ukrayiny. Oficijnyj sajt. URL: <http://www.minfin.gov.ua> [in Ukrainian].
11. Suchasnyj tлумachnyj slovnyk ukrayns'koyi movy: 100000 sliv. Za zag. red. V.V. Dubichyns'kogo. Harkiv: VD «ShKOLA», 2009 [in Ukrainian].
12. Aristotel'. Polityka. Per. z davn'ogr. ta peredm. O. Kyslyuka. Kyiv: Osnovy, 2000 [in Ukrainian].
13. Platon. Sobr. soch. v 4-h t. Moskva: Nauka, 1991. T. 3 [in Russian].
14. Social'naja polityka: jenciklopedija. Pod red. N.A. Volgina, T.S. Sulimovoj. Moskva: Al'fa-Press, 2006 [in Russian].
15. Yevropejs'ka social'na hartiya (pereglyanuta) vid 03.05.1996. URL: <http://www.conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=163&CM=7&DF=26/10/2008&CL=ENG> [in Ukrainian].

16. Barker S. Slovar' social'noj raboty. Per. s angl. Moskva: Nauka, 1994 [in Russian].
17. Kryukov O. Social'na polityka yak neobhidna umova funkcionuvannya social'noyi derzhavy. URL: <http://www.kbuara.ua/e-book/apdu/2010-1/doc/1/04pdj> [in Ukrainian].
18. Gansli Terens M. Social'na polityka ta social'ne zabezpechennya za rynkovoyi ekonomiky. Kyiv: Osnovy, 1996 [in Ukrainian].
19. Regional'na polityka ta mehanizmy yiyi realizaciyi. Za red. M.I. Dolishn'ogo. Kyiv: Naukova dumka, 2003 [in Ukrainian].
20. Martinenko V.V. Grazhdanskoe obshhestvo: Ot politicheskikh spekuljacij i ideologicheskogo tumana k social'nomu znaniyu i osoznannomu vyboru. Moskva: Akademija, 2008 [in Russian].
21. Volgin N.A., Karpuhin D.M. Konceptual'ni osnovy social'noyi polityky. V kn.: Social'no-trudova sfera Ukraini v perehidnyj period: realiyi ta perspektyvy. 2009 [in Ukrainian].
22. Tamm A. Deyaki aspekty regional'noyi social'noyi polityky v transformacijnyh umovah ukrajins'kogo suspil'stva. URL: <http://www.kbara.kharkov.ua/book/db/2012/doc/6/01-pdf> [in Ukrainian].

Надійшла 18.05.2017

Ю.В. Пасичник

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, г. Киев

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ

Рассмотрена сущность современной социальной политики. Выявлены различия социальной политики в Украи-

не в сопоставлении со странами ЕС. Выделены основные проблемы этой политики в Украине и определены причины их возникновения. Разработаны концептуальные основы формирования социальной политики, основанные на зарубежном опыте, обоснованных подходах, принципах, видах обеспечения, ответственности исполнителей.

Ключевые слова: бедность, зарубежный опыт, нормативы, льготные категории, социальная политика, Социальный кодекс.

Yu. V. Pasichnyk

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv

CONCEPTUAL BASIS OF SOCIAL POLICY IN UKRAINE

The article revealed the essence of modern social policy. The differences between social policy in Ukraine in comparison with EU countries. Singled out major problems that policy in Ukraine and determined their causes. The conceptual foundations of social policy, based on international experience, reasonable approaches, principles, types of support, the perpetrators.

Keywords: poverty, international experience, regulations, preferential categories, social policy, Social Code.